

Ціна — \$1.20

PRICE - \$1.20 PER COPY

Registered for posting as a publication — Category B.

"UKRAINIAN SETTLER" MONTHLY NEWSPAPER IN AUSTRALIA.

УКРАЇНЕЦЬ В АВСТРАЛІї

УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ МІСЯЧНИК В АВСТРАЛІЇ

№ 3 (629) БЕРЕЗЕНЬ 1984 р. РІК ВИДАННЯ 29-й

VICTORIA 3073 AUSTRALIA

5 DWYER AVE
RESERVOIR

Publisher's and Editorial

Head Office:
Phone: 478-0870

Річна передплата — \$15
Окреме число — 1-20
Столошння — 2.50 за
1 сантиметр в колонці
Advertising Rates \$ 2.5 s/c cm

29th year of publication

О. Сахновська.

«Лісова пісня» Лесі Українки. Гравюра на дереві.

1929 р.

НЕВЖЕ ПОВНИЙ РОЗРИВ?

Сіра людина живе в деяких країнах в більшому або меншому достатку, в інших бореться за щоденний хліб, в одних користується повною свободою, в інших позбавлена примітивних прав людини; але все таки поодинокі люди й народи, творять людство яке, в загальному, бажає жити мирно, з можливостями розвитку для себе і для своїх нащадків.

Вся історія людства заповнена війнами, які принесли людям багато страждань. С теорія, що війни необхідні, бо інакше наша Земля була б перенаселена і земні плоди не могли б прогодувати людство.

Часи, проте, змінилися. Дякуючи удосконаленням в сільському господарстві, в деяких частинах світу є надмір харчових продуктів, і воно повинні вистачити для зростаючого населення і прогодувати тих, чиї країни не продукують достатньої кількості харчів. Навіть країни на шляху розвитку намагаються удосконалити техніку харчової продукції так, що при відповідній організації, навіть перенаселений Землі не повинен загрожувати голод.

З розвитком воєнної техніки людству одночасно загрожує нова, жахлива атомова війна, яка може зовсім знищити людський рід і перемінити Землю в руїну. Сьогоднішня зброя, яка замінила списи й гармати, така жахлива, що хто про неї знає, мусить лякатися. Якщо уряд якої небудь країни /безперечно, перш усього - великороджав/, через помилку чи незбалансованість почав би атомову війну, їй стриму вже не буде, а головне вона нікому не дала б перемоги.

Сьогоднішній світ поділений на два табори: демократичний або на пів демократичний і тоталітарний. Демократичні уряди шукають способів дати народам те, про що вони мріють, а тоталітарні режими мріють про панування над цілим світом.

Проте, як один, так і другий табір свідомий перспективи знищення світу і людства атомовими бомбами, які можуть несподівано впасти на кожну частину Землі і проти яких, майже, немає оборони. Тому важливим є, щоб обидві сторони, а головне ЗСА і СССР, сіли за стіл і знайшли якусь розв'язку, яка відвернула б загрозу тотальної атомової війни. Переговори в справі скорочення атомово-стратегічних та звичайних зброєнь між ЗСА та СССР велися в Женеві здавна, але успіху не мали. Головною причиною неуспіху є те, що московсько-совєтські лідери не відрікаються своїх імперіялістичних цілей і відмовляються мати систему перевірки дотримування умов, побоюючись шпигунства. Коли нема певності, що жодна сторона не буде обдурювати, то й будь-які договори не матимуть значення.

З приходом до влади през. Регана, взаємні між ЗСА і СССР загострилися, бо теперішні американські керівники правильно оцінюють політику Москви. Це дуже невигідне кремлівським лідерам, бо їм тепер важко приємними словами та солодкими обіцянками обдурювати Захід.

Сов. Союз страшенно боїться модерних американських ракет, що їх починають розташовувати в Європі. Тому Совети зірвали женевські переговори про скорочення атомових ракет середнього засягу в Європі, думаючи цим налякати європейські країни і цим змусити їх вплинути на Америку щоб вона припинила інсталяцію ракет.

Перерваний переговорів у справі скорочення зброєнь і роззброєння збільшує можливість атомової війни, якої фактично ніхто не хоче. Якщо советські лідери не поступляться і не дадуть знаків, що вони готові припинити свої імперіялістичні затії, то виглядає так, що Америка теж не поступиться, хоті Америка атомової війни не хоче.

Повний розрив між Сходом і Заходом не віщує світові нічого доброго, але до повного розриву мабуть не дойде, бо одні і другі хотять жити, а не згинути, тому треба думати, що.... якось то буде.

Микола Бараболяк

„КИЇВСЬКО-ГАЛИЦЬКИЙ ПАТРІЯРХАТ” — КУДИ ЦЕ ВЕДЕ?

Питання католицького "київсько-галицького патріярхату" не може не дражнити українців православного віровизнання. Столиця України є центром українського православ'я, тож промоціювання там ідеї центру українського католицизму може тільки поглиблювати прірву, яка і так існує між "східняками" і "західняками", що при наявності інших "прірв" у нашій громаді, для нас без сумніву політично шкідливе. Католики виправдують ідею того патріярхату, менш більш успішно, аргументами історичної і догматичної натури. Для мене це питання PAR EXCELLENCE політичне питання, і з тої точки зору хочу його коротко проаналізувати з метою причинитись до притуплення між нами антагонізму в тому секторі нашого громадського життя:

1. Коли Митр. Сліпий висунув це питання тому 20 літ на Другому ватиканському соборі, то він керувавсь, без сумніву, суто церковно-релігійними мотивами. Він бажав продовжувати місію слуги Божого Шептицького про з'єднання всіх українців в одній Церкві. Бажав він також зарадити в той спосіб тому, щоб наша Церква на поселеннях не утрачала нам питомого національного характеру. На жаль Митр. Сліпий не взяв до уваги того політичного моменту, що часи змінились, прийшла епоха більшої релігійної толеранції, і тому думка про приєднання наших православних до католицизму міражем визнаного Ватиканом українського патріярхату не має вартости, хоч, безперечно, сам почин був похвальний.

2. Оцей політичний аспект в питанні українського патріярхату найбільш вагомий. Не тому, що Ватикан вагається визнати наш патріярхат із уваги на негативну поставу Москви. Серед нас самих нема нині клімату на постання Київського католицького патріярхату, бо панад 90 відсотків населення України не схвалиє тої ідеї. Та на нещастя цей аспект патріярхального руху використали наші партійники, щоб при тій нагоді спекти свою печень. Після всіх політичних невдач наші "революціонери" вхопились за ідею патріярхату як за нагоду проявити свою "революційну" діяльність і виявити, що вони ще живі і діють. Новітні патріярхати пов'язані з державністю. Вони є виявом організаційного завершення церковного життя в рамках держави. Політично нині виправдане гасло "до патріярхату через державу". У нас це догори ногами. Наші партійні "революціонери" додумались, що ідея об'єднання нас усіх під омофором патріяршого руху може скріпити наш незалежницький політичний інстинкт і допомогти нам у наших визвольних змаганнях. Роля Католицької Церкви в Польщі могла б бути для нас вайцем для наслідування. Зразу "двійкарі", а потім стечківці вхопились за патріяршу ідею як за корисне політичне знаряддя і надали тому рухові сильне політичне моментум. Не бути за патріярхатом стало у нас ознакою не-патріотизму.

3. Наслідки того сполітикування партійними чинниками спочатку суто релігійного руху відбилась дуже некорисно на внутрішньо-релігійному житті української громади в США. Владики і священики нашлися між ковадлом послуху Ватиканові, що є фундаментом католицизму, і молотом іноді істеричної пропаганди "патріярхальників". Не підтримувати рух за патріярхат стало виявом "не-патріотизму". Почалось розладдя, поділ на "патріярші" і "непатріярші" церкви, атаки, навіть рукопашні, на священиків і вірних, а той владик /Англія/, а все під диктатом партійних вождів, які перебрали керму патріяршого руху. Шкода для нашої Церкви тут незаперечна.

4. Хоч треба признати, що почин Владики Сліпого приніс і позитивні наслідки. Була небезпека, що наша Католицька Церква на поселеннях розгубиться, затратить свій український характер. Шоб цього уникнути надано Митр. Сліпому права Верховного Архієпископа, рівного патріяр-

хові, щоб він міг об'єднати розсіяні по світі католицькі єпископства. Це сталося. І це заслуга Владики Сліпого. Жаль тільки, що це не сталосяскоріше. Істотне для Католицької Церкви на поселеннях було існування координуючого центру, неважно чи під іменем патріярха, чи Верховного Архієпископа.

5. До політичних негативів боротьби за київсько-галицький патріархат треба врахувати також втрату можливої нагоди затіснення з'язків із Церквою наших братів закарпатців. На рідних землях їхні брати мають у пашпортах офіційне "українець". Але на поселеннях вони вперто тримаються старого "русин". Їхня митрополія чисельно сильніша від фільядельфійської. Вони все визнавали з'язок із Львівською митрополією. Вони вітали Митр. Сліпого після його приїзду до Західної Європи. Непотрібне підкреслення "українськості" нашої Церкви і її "помісності", яка є фікцією, замість затримати стару назву "греко-католицька", ми остаточно відштовхнули від себе цю вітку нашого народу та втратили можливості всякого впливу на них. А це дошкаульна втрата.

6. Є також моєю мрією, як католика, з'єднання нашого народу в "одному стаді". Але шлях до того не через католицький київський патріархат. Зразу треба буде створити у вільній українській державі патріархат Української Православної Церкви, Церкви 90 відсотків нашого народу. Коли прийде до з'єднання між Римом і Царгородом, між Ватиканом і Англіканською Церквою, і другими "нез'єднаними протестантськими Церквами", то це питання прийде ранніше чи водночас і на розгляд православного синоду в Києві. Але це мрія далекого майбутнього, бо дорога до патріархату України є через державну незалежність, а не через католицький патріархат. Але, на жаль, так думають наші невдахи-політики, які вірять, що того роду акціями вони промоють шлях нашому політичному визволенню.

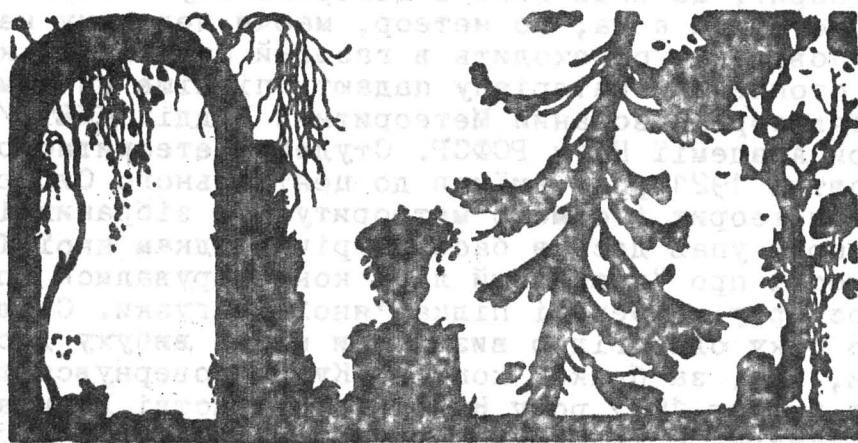
На нинішньому етапі питання українського патріархату це суто внутрішнє політичне питання. На жаль, підхід до нього не бере до уваги принципів політики, яка не може враховувати можливостей досягнення наміченої мети. Завданням патріархату було б з'єднати нас усіх в одній релігійній громаді. Принаймні так я розумію доцільність цілої тієї акції. А нині ці заходи тільки більш заогнють наше розбиття.

Коли б я був православним, я дивився б радше байдуже на всі ці патріархальні заходи католиків і не хвивувавсь би, бо все то повітчино несерйозне. Більш причин журитись тими заходами мають неупереджені і не засліплени католики.

Від редакції: Хоч ми й неохоче містимо дописи на релігійні теми, бо лінгвістично цю тематику для релігійних часописів, але в даному випадку містимо допис нашого заслуженого ко-

респондента д-ра М. Барболяка. До речі, при цьому треба зазначити, що ми не з усіма його твердженнями в дописі погоджуємося, але не те є вільна трибуна, якою є наша газета.

«УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ»
1-го ЛІСТОП. 1983.

Б. І.

ТАЄМНИЦЯ ТУНГУЗЬКОГО МЕТЕОРИТА

Погідним ранком 30-го червня 1908 року над центральною частиною Сибіру пролетіла велика вогняна куля і вибухла з надзвичайною силою. Вибух, як пізніше було стверджено, знаходився десь у районі річки Чамби, правої притоки річки Пікам'яної Тунгузки.

Уже самий лет вогняної кулі викликав щось подібне до землетрусу – трусилися будинки, вилітало скло з вікон, посуд падав з полиць. Цей лет закінчився осліплючим блиском і оглушуючим вибухом, в которому можна було розрізнати три-четири вибухи надзвичайної сили. Звук вибуху було чути в радіусі близько тисячі кілометрів.

Тубільне населення рідких в тайзі поселень, переважно евенкі¹⁾, були в паніці – наступає кінець світу. На дальших віддалях вибух був прийнятий за артилерійську стрілянину – починається нова війна з Японією.

Цього ранку евенко Іван Петров з жінкою Акуліною і дідом Василем Охченом спали в "чумі" /щось подібне до індіянського конусового шатра обтягнутого оленячими шкірами/ недалеко річки Чамби. Під час вибуху всі вилетіли в повітря разом з "чумою". Іван і Акуліна щасливо приземлелися на моху, а старий Охчен зламав руку і втратив притомність. За хвилю потягло димом – десь горіла тайга. Хоч офіційно евенки і були охрещені православними, але їхні старі боги теж були у великій пошані. Для евенків було ясно, що то страшні безформні "одні" зі своїм братом "учурі" є близько, а "агли" – залізні птахи з вогняними очима і полум'ям з дзьобів, палили тайгу. Тому треба якнайшвидше тікати з цього недоброго місця. Лише забрати оленів, що були на літньому пасовиську в тайзі. Під час пошукув оленів, евенки побачили, що величезна частина лісу знищена: великі сосни, кедри і ялиці були повалені, часом з вивернутим корінням. Дим ще йшов з обгорілих дерев, а олени зникли без сліду – мабуть згинули під час пожежі.

Однак не тільки очевидці були свідками цієї катастрофи. Іркутська сейсмографічна станція зареєструвала поверховий землетрус 30-го червня 1908 року о 7-ій годині ранку такої надзвичайної характеристики, що директор станції не відважився його опубліковувати. Метеорологічні станції всього світу зареєстрували сильну балістичну хвилю повітря, що обійшла навколо земної кулі /балістична хвиля повітря утворюється від швидкого руху якогось тіла в повітрі: ударна хвиля – хвиля повітря від вибуху/. На території від річки Єнисея до Атлантического океану, майже до кінця липня спостерігалися аномальні оптичні явища. В ніч з 30-го червня на перше липня в багатьох місцевостях, як в Берліні, Копенгагені, Лондоні, Сімферополі і на побережжі Балтійського моря, ночі властиво не було. Натомість на схід від Єнисея, в Японії та в Америці цього явища не було спостережено. З явищем аномальної ясності атмосфери спостережено утворення сріблистих хмар на великій території. Учені прийшли до висновку, що причиною всіх цих явищ мусів бути величезний метеорит, що впав десь в центральному Сибірі. /Різниця між метеоритом і метеором є та, що метеор, маючи невелику масу, "згоряє" в атмосфері повітря – переходить в газовий стан і тільки дуже маленькі кульки зі стопленого матеріалупадають пізніше на землю/.

В 1921 році був зорганізований Метеоритний Відділ КМЕТ /Комітет по метеоритах/ при Академії Наук РСФСР. Студент Метеоритного Відділу Леонід Кулик в жовтні 1921 року виїхав до центрального Сибіру в пошуках місця де упав метеорит і самого метеориту. Із зібраних інформацій виходило, що метеорит упав десь в басейні річки Пікам'яної Тунгузки, а випадкові відомості про "повалений ліс" концентрувалися коло Варнавари, факторії Госторгу на березі Пікам'яної Тунгузки. Свідки лету огняної кулі 1908 року однозгідно визначали місце вибуху десь на північ від Варнавари, але, за браком коштів, Кулик повернувся до Ленінграду. І тільки в лютому 1927 року Кулик в товаристві Голяха виїхав з Ленінграду до Варнавари. З великими труднощами, інколи прорубуючи до-

рого в тайзі, Кулик і його товариш дійшли до місця поваленого лісу.

Надзвичайна картина повстала перед їхніми очима. Куди тільки сягав погляд лежать верхів'ями в той самий бік повалені обгорілі дерева. Серед них зеленів молодий підлісок - пройшло майже 20 років від 30-го червня 1908 року. Але це не був ще центр вибуху і Кулик дійшовши до нього, побачив, що тут дерева були повалені в різні боки, а деякі зламані і обгорілі. Два болотяні озера, пізніше названі північне і південне, мали заглибини - кратери. Найбільший кратер був коло північного озера і Кулик вирішив, що тут упала і врізалася в землю голона маса метеориту. На його думку, метеорит був залізний, балістична хвиля повітря валила ліс, а гарячі гази викликали пожежу. Далі від центру вибуху, дерева лежали поваліні радіально - вершками від акорінням до центру вибуху. Однак, за браком грошей, Кулик і його товариши мусіли повернутися до Ленінграду.

В лютому 1929 року на місце вибуху виїжджає більша експедиція під проводом Кулика, астронома Е.Крінова, болотознавця Л.Шумілової та містюх добровольців робітників. Розкопавши найбільший кратер коло північного озера, експедиція дослідження таємниці Тунгузського метеорита припинилося до 1937 року. Тепер Кулик звертає всю свою увагу на кратер південного озера, але теж і тут не знаходить ніяких слідів метеорита. В роках 1937-38 були зроблені перші аерознимки вивалю лісу, а на 1940 рік було заплановано зробити магнетометричні поміри. Однак експедиція в 1940 році не відбулася, а в 1941 році вибухла війна. Кулик, ранений в ногу попав у полон, захворів на тиф і в 1942 році помер. В 1946 році автор науково-фантастичних оповідань А.Казанцев у журналі "Вокруг Света" в оповіданні "Вибух" висловив припущення, що в 1908 році в тайзі вибух "міжпланетний корабель" і що оптичні явища були зв'язані з атомовим вибухом мотору корабля /"літаючої тарілки"/. Це знову відновило зацікавлення до Тунгузського метеорита.

Літом 1953 року геохемік К.Флоренський, з доручення КМЕТ-у, обдивився з літака місце вибуху з його характеристичним радіальним вивалом лісу. Площа вивалу приблизно 1500 квадратних кілометрів з радіусом понад 20 кілометрів /форма вивалу не є правильне коло/. Починається пошукування за частинами метеориту, метеоритними кульками, радіацією. Не тільки експедиції від КМЕТ-у, але й інші організації та приватні особи приймають участь в пошукуванні відповіді на те, що сталося в 1908 році. Всі пізніші експедиції мали в своєму складі різних висококваліфікованих спеціалістів - астрономів, фізики, хеміків, біологів і інших. Було переведено опитування свідків катастрофи і встановлено, що траекторія лету вогненої кулі, згідно з їхніми спостереженнями, була з південного сходу на північний захід по азимуту²⁾ коло 295 градусів. Однак більче до центру вибуху, дерева були повалені на 170 градусів і віддаючи від центру на схід, змінялися аж до 110 градусів. Отже лет кулі не був простою лінією.

Експедиції і полеміка про те, що сталося 1908 року, відбуваються ще й сьогодні. Що ж знайдено і встановлено тепер? Ані залізного, ані кам'яного метеорита чи його уламків не знайдено. Побільшеної радіації не встановлено в тій мірі, що мусіла б бути при атомовому вибуху. Знайдено залізо-нікелеві, часом перемішані з сілікатом, метеоритні кульки /можуть бути і з "космічного пилу" в інший час: такі кульки розсіяні на землі всюди/ ніби в певному відношенні до траекторії лету кулі. Що до температури вибуху, то є великі розходження: одні подають на 300 градусів, другі на тисячі /Цельсія/. Вибух відбувся в повітрі на 5-7 кілометрів над землею і викликав балістичну хвилю, що валила ліс, однак в центрі вибуху знищення утворене, правдоподібно, "ударною хвилею". Що дало осліплючий блиск - не відомо, бо самий характер вибуху не встановлений. Однак найбільшою таємницею є зміна траекторії лету огняної кулі. Тяжко припустити, що многотонна маса метеориту, врізавшись в атмосферу землі, могла так різко міняти траекторію лету. За величину і багатотонність говорить факт величини балістичної хвилі, що обійшла навколо земної кулі зі сходу на захід. Цього б не бу-

ло, якщо б це була ударна хвиля.

Надзвичайність явища 1908 року поділила науковців і авторів на супротивні табори, кожний обстоює свою гіпотезу, хоч усі погоджуються, що катастрофа 1908 року була спричинена "гостем з космосу". Крім цілковито фантастичних, а часом комічних, /"біологічна" або "комарина" гіпотеза/, є дві групи гіпотез. Перша перша хоче підпорядкувати явище під уже знані факти про метеорити, друга - базована на атомовому вибуху.

Кулик припускає, що вибух спричинив залізний метеорит і зв'язував це з кометою Понс-Віннеке, що має свою видовжену траєкторію навколо сонця, як, наприклад, Комета Галлея, яку було видно в 1909-10 коці. Її знову буде видно в 1985 році. Звичайно, комета має густе ядро і довгий хвіст з розріджених газів. Часто комета є причиною метеоритів і метеорів, притягнених з тіла комети гравітацією землі.

Академік Фесенків думає, що це був камінний метеорит, що в атмосфері землі "розпилився". Американський учений Уіпл вважав, що це був "льдовий метеорит" газового складу. Лікар і інженер Г.Плеханов прийняв кометну гіпотезу, хоч не виключав на початку і атомового вибуху. Астапович думає, що ядро малої комети попало в атмосферу землі. Він навіть обрахував її енергію вибуху. К.Флоренський є прихильником кометної гіпотези. Електростатична гіпотеза Солянина: величезний залізний метеорит в атмосфері землі набирає все більше і більше електричного заряду, подібно як грозова хмара, і при наближенні до землі настає вибух з надзвичайною силою. Сам метеорит упав десь значно далі, а може відбився рекошетом і полетів десь далі у просторі. Американський учений Ла Паз думає, що то був дуже рідкий випадок: в атмосферу землі влетіло пару грам "антиматерії"³⁾, реагуючи з матерією атмосфери, анігілювалися, себто виділили всю енергію, котра є в антиматерії, додавши ще еквівалент з оточуючої матерії повітря. За обрахунками, це мусіло б дати в тисячу разів більше енергії, як воднева бомба тої самої ваги. /Як відомо, атомовий вибух є дуже "неекономічний", бо використовує лише 0,008 тої енергії, що є в матерії/.

Окремою групою є гіпотези прихильників атомового вибуху. Геофізики А.Золотов і І.Дядькін переконані, що вибух був спричинений дефектом атомового мотору міжпланетного, а може і з іншої галактики "корабля". До них приєднується такий авторитет як доктор Ф.Зігель, професор Московського Інституту Аеріації.

Крім тих всіх гіпотез існує ще багато інші, очевидачки, будуть створені інші, бо крім фактів, як повалення лісу, пожежі, сильної балістичної хвилі повітря, зміни траєкторії лету огненої кулі, осліплюючого бліску і оглушаючого звуку - більше даних не знайдено і, правдоподібно, не буде знайдено після стількох фахово ведених експедицій.

Всі знані сьогодні метеорити залишили по собі характерні для метеориту сліди. Притягнений гравітаційною силою землі метеорит мусить пройти атмосферу землі. При цьому, в наслідок тертя між атмосферою і метеоритом, поверхня метеориту нагрівається і випаровує - "обгоряє". Цей випаруваний матеріял пізніше охолоджується і падає на землю у вигляді метеоритних кульок. При ударі метеорита об поверхню землі виникає така висока температура, що частина метеорита розтоплюється, як і також і частина земних пород. Утворюється заглибина "кратер" з піднятими берегами. В районі лету метеорита спостерігається значне побільшення числа метеоритних кульок, а з часом і уламків метеорита. Так, ще не цілком вивчений Арізонський метеорит, що упав по обрахунку учених 30 тисяч років тому, зробив кратер 1200 метрів в діаметрі і 180 метрів глибини /їого головна маса, думають, є на глибині 300 метрів/. Знайдено коло 20 тонн його уламків. Так само як Сіхото-Алінський чи Субури метеорити залишили по собі сліди. Однак про Тунгузський метеорит до сьогодні таких фактичних даних не має і явище 1908 року залишається в стані здогадів і гіпотез: був це метеорит чи було щось інше.

Евенки або тунгузи - кочовики монгольської раси, які в царській Росії кочували в Тунгузькому краї /східній Сибір/.

2) Кут між мередіяном і лінією від спостерігача до якогось пункту, вибраного спостерігачем.

3) Атоми антиматерії мають електрони, наладовані позитивно, а ядра - - негативно /в матерії навпаки - електрони наладовані негативно а ядра - позитивно/.

Григорій Бажул.

БАТЬКІВШИНА І НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

Попалася мені до рук книжка: "П'ять перед дванадцятою", в якій про- відною думкою проходить те, що не так винні тії воріженки, на яких любimo ми складати історичну вину за наше упослідження в минулому та сьогоднішню бездержавність, як свої добрі люди - українці. Передувавши докладніше, як висновок, що до Батьківщини, можна з більшістю наведених думок цілковито погодитися.

Коли ж говорити про Національність то варто пригадати розмову з одним молодим "австралійцем", який здебільша говорив польську мовою. Коли я запитав про його національність - він сказав: "батько мій українець, який жив у Польщі, мати моя полька, пароплав на якому я родився їduчи до Австралії був італійським і це давало мені офіційне право бути італійцем, але цей пароплав був недалеко берегів Австралії, близче ніж 12 миль від Сіднею. Отже, за міжнародним правом, я міг бути: українцем, поляком, італійцем або австралійцем, але при оформленні документів у Бонегілі мене як "неповнолітнього" записано австралійцем. Сьогодні маючи 26 років, як і вся моя родина ми натуралізовані австралійці, про себе ж особисто можу додати таке: я поляк, духовна батьківщина моя як і моїх батьків є Польща, по віровизнанню - Римо-католик, мови польської мене навчила мати за що віячний я їй безмежно".

Погоджуючись з тим, що національність серед української діяспори може бути як у вище згаданого поляка, цебто залежно від різних обставин, але про називу: "Батьківщина" цього допустити не можна. Батьківщина кожного з нас є одна, але поняття про неї має дві сторони: - фізичну і духову. Фізична - це наша свідомість, що нашою батьківщиною є дана країна. Духова - це наші почування, - релігійні, моральні, - це сукупність всіх тих наших патріотичних почувань, що є не від'ємні від поняття духового розвитку. "Релігійно - моральна батьківщина" не існує. Натомість існує релігійно-моральна сторона поняття про нашу батьківщину - та сторона, що є невідлучною від наших патріотичних почувань. Коли хтось принадлежить до якогось чужого релігійного центру понад усе на світі, - принадлежний більше, ніж до свого народу та до споконвічної країни своїх предків, то він може той чужий релігійний центр поетично називати своєю "релігійно-моральною батьківщиною". А це значить, що для такої людини поняття про батьківщину обмежується лише до фізичної сторони поняття про країну її предків. Духової ж сторони в цім понятті для нього нема, і за свою "релігійно-моральну батьківщину" він уважає чужий релігійний центр. І якщо такою людиною є особа української національності, то для неї українською батьківщиною є лише "фізична батьківщина" - земля, що називається Україною, до якої належить лише тіло такої особи, а душа належить до того чужого центру, який для нього є "релігійно-моральною батьківщиною".

Як приклад такої можливості варто подати таку заяву одного з визначних українських католицьких діячів - доктора М.Брадовича, який в одній зі своїх статей, що була оприлюднена в мюнхенськім католицькім тижневику "Християнський Голос" з 2-го лютого 1958 року, дослівно сказав таке: "Тут, в Апостольській Столиці є релігійно-моральна Батьківщина українських католиків". Цей приклад мабуть буде чи неодиноким прикладом цього роду. Бо ж, відколи існує світ, ще ніхто інший досі не заявив, що його "Релігійно-моральна Батьківщина" є не в краю його предків, а в якомусь чужому центрі.

В історії Католицької Церкви - що більше, в історії людства взагалі, - це тільки голос людини української національності закликає католиків, щоб вони вважали цей чужий церковний центр, Рим, за свою Духову Батьківщину в найвищому, найширшому й найглибшому значенні слова "Батьківщина", себто в значенні релігійно-моральному. Цей голос зпоміж українців закликає до цього лише українських католиків, до інших народностей він не звертався, бо певно знов, що вони не пішли б за його порадою. Як видно, тільки українцям доля судила щоб з поміж них вийшов голос отакого заклику, якого ще ніде ніколи не було, і, певно, що й не буде. Найгірше однаке те, що той голос з відвагою був оприлюднений у пресі, і що ніхто проти не виступав. Невже ж та мовчанка була знаком загальної згоди? Якщо для когось Релігійно-Моральною Батьківщиною є не Україна, а якийсь чужий центр: Рим, Істамбул, Москва, чи ще якесь інше чуже місто, то певно, що слова нашого національного гімну - "Душу й тіло ми положим за нашу свободу" - /національну свободу/ не є важні для нього, і вони не зобов'язують його класти свою душу за "релігійно-моральну Батьківщину", яка є десь в чужому італійському центрі в Римі. Усім нам - українцям треба пам'ятати, що наша Батьківщина - Україна під релігійно-моральним оглядом не є гіршою від усіх інших релігійних центрів і що Київський Патріярхат для України по праву нам належить, але він буде здійснений після здобуття самостійності нашої Батьківщині. Це найголовніше. Тільки тоді - просити у когось ласки, згоди чи дозволу не було б найменшої потреби. 1963 року митрополит Львівський і Галицький Йосип Сліпий, цілком слушно на Другім Ватиканськім Соборі заявив про церковне право мати український Патріархат, але з якою назвою мав би він бути? Це важливе питання, на нашу думку, мало б бути вирішene в Україні через загальний референдум та чисельність голосів в тій справі. Назва "Католицький Київсько-Галицький Патріархат" є передчасною, дарма, що гарячі голови окремих партійних груп уже сьогодні перерішили, що через Патріархат найскорше можна здобути державну самостійність, що хто є проти Патріархату, той є відщепенцем-перевертнем і якщо ти не з нами, то ти проти нас. Там, де часом в ім'я правди треба кричати на повні груди, то панове, стоячи з боку, кажуть: - треба мовчати!

Великий Шевченко в Бретикові схарактеризував це так: "Кругом неправда і неволя, народ замучений мовчить. І на апостольськім престолі чернець годований сидить. Людською кровлю шинкує і рай у найми oddas!"

З точки зору сьогодення, шукаючи розвязки на найкраще майбутнє, для нас самих і нашим нашадкам, належало б нам започаткувати і зробити якийсь обережний початок - висновок: 1/ переробити наш національний гімн, /що найлегше зробити/ і, не класти свою душу й тіло за національну свободу, обмежившись лише конкретним людським життям. 2/ Відмовитись від безпідставно видуманої останнім часом назви, що всі українці це є "християнська нація", щось таке на зразок вираного жидівського народу. 3/ Трактувати й шанувати всіх людей майбутньої України, наслідуючи приклад Америки, як рівнорядних і рівноправних співгромадян своєї держави. 4/ Рівноправність мала б бути співзвучною з настановою, прийнятою Обєднаними Націями, де незалежно від віри чи раси всі народи трактуються однаково. 5/ І нарешті - це найголовніше, аби Церковні чинники, на спеціально скликанім для цієї цілі ВСЕЛЕНСЬКІМ СОБОРІ зайняли становище про певні зміни в Святому Письмі, усунувши всі сумнівні, віджилі, неактуальні, двохтисячної давності записи малописьменних рибаків. Наслідком таких реформ, довелось би релігію поєднати з науковою сучасної доби, тим самим оздоровити спосіб людського думання. Крайня пора, п'ять перед дванадцятю. Не зробивши цього та зайнявшись виключно підготовкою до відзначення ТИСЯЧОЛІТТЯ хрещення України, українська діяспора втратить дуже багато. Час і крайня пора про це подумати, подумати сьогодні, НЕГАЙНО!

З КАЛЕНДАРЯ ЗАГРЕБУШОЇ МАТУШКИ

- 1300... Географічна мапа показує Москву з невеличкою територією, прилеглою до неї. Це Московське князівство, розміром у чотири рази меншим від теперішньої Московської Области.
- 1462... Уже не князівство, а Московія з територією, багато більшою за теперішню Московську Область.
- 1505... Цар Іван Третій поширює територію Московії в усі сторони. До Московії вже належить Біле море, Архангельськ, Карелія й Новгородська Республіка. Не належать Смоленськ, Київ, Казань і Сибір. На Волзі й далі на схід існують ханства: Астраханське, Казанське й Сибірське.
- 1533... До Московії вже належать Казань і Псковщина.
- 1533-1584, 1584-1598... за царів Івана Грозного й Феодора до Московії приєднуються ханства: Астраханське, Казанське, Сибірське.
- 1598 - 1689... Московія поширюється далі на схід аж до киргизьких степів на півдні й за Уральські гори на півночі. Тепер уже не тільки Чернігів, а й Полтава підпадають під Москву.
- 1689... Узурпація престолу царем Петром Першим. Московія запроваджує кріпацтво й стас на дорогу безпощадного імперіялізму - загарбання чужих земель.
- 1705... Придушення повстання Астрахані проти Московії.
- 1708... Ліквідація козацького повстання Кіндрата Булавина на Дону. У цьому повстанні брали участь запорозькі козаки. Петро Перший громить гетьманську столицю Батурин, замордовує тисячі мирного населення.
- Заволодіння побережжям Балтійського моря. Заснування на козацьких кістках/нової столиці/Петербургу.
- 1714... Завоювання Фінляндії. Війна з Персією. Загарбання Баку.
- 1721... Протогощення імперії під назвою РОССІЯ. Зникає назва МОСКОВІЯ.
- 1725 - 1762... Поширення території далі на схід. Тепер уже не тільки північ Сибіру аж до Охотського моря, а й південні території аж до Казахстану й Монголії підлягають Росії, пробачте, московії...
- 1764... Московська цариця Катерина Друга скасувала ГЕТЬМАНЩИНУ в Україні.
- 1775... Катерина Друга царським маніфестом ліквідувала ЗАПОРОЗЬКУ СІЧ. Вона ж придушила народно-козацьке повстання Омеляна Пугачова.
- 1790... Підкорення Криму й Чорноморського побережжя.
- 1762 - 1801... Перший розподіл Польщі. "Возсоєдінені" Правобережної України й Білорусії. Загарбання Східної Пруссії.
- 1801 - 1815... Розгром Наполеона й приєднання Варшавського герцогства. Приєднання Північного Азербайджану й Західної Грузії. Приєднання Басарабії. Загарбання Східної Вірменії й північної частини Чорноморського побережжя Кавказу.
- 1816 - 1855... Приєднання Казахстану.
- 1860... Підкорення Північного Кавказу. Розгром Шаміля.
- 1856 - 1876... Загарбання Туркестану й далекосхідних земель Китаю.
- 1876... Вийшов ганебний царський указ про заборону друкувати українські книжки.
- 1877 - 1914... Приєднання південно-західної частини Туркестану.
- 1917... Розвал ненажерливої, загребущої матушки - Білої московської імперії.

/ Головне джерело: "Енциклопедический словарь", Ст. Пет., 1913 /

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

- 1169... Київський князь Мстислав Ізяславич Другий боронить Київ від нападу дикої орди суздальського князя Андрія Боголюбського.
- 1632... Народився гетьман Іван Мазепа, якого в яскравих поетичних тонах оспівали український поет-лірик Володимир Сосюра, російський поет О.Пушкін та англійський поет-революціонер Джордж Байрон.
- 1664... Помер гетьман Іван Виговський, найближчий співробітник гетьмана Хмельницького і його міністер закордонних справ. Ставши гетьманом, шукав союзників проти Москви. 8-7-1659р. Виговський цілковито розгромив і знищив московське військо князя Трубецького під КОНОТОПОМ.
- 1651... Перемога полковника Івана Богуна над поляками під Вінницею. Богун уставився в боях проти Польщі за Хмельниччини. Був наказним гетьманом. Стояв проти союзу з Росією чи Польщею. Розстріляний поляками під Новгородом Сіверським.
- 1814... Народився пророк Тарас Шевченко, найславніший син України.
- 1858... Народився письменник Андрій Кащенко, автор багатьох історичних творів на теми з життя Козацької України.
- 1861... Успіння пророка Тараса Шевченка.
Скасано панщину в Україні, що її запровадила після зруйнування Запорозької Січі Катерина Друга.
- 1909... Помер на удар серця історик Микола Аркас, який навчав сучасників бувальщини, щоб вони знали за словами Шевченка -
- За що боролись ми з ляхами,
За що ми різались з ордами,
За що скородили списами
Татарські ребра...
- 1917... Утворення Української Центральної Ради в Києві на чолі з першим Президентом Української Народної Республіки, професором М. С. Грушевським...
- 1922... Арешт більшовиками Великої Козацької Ради та підпільнного козацтва на Білоцерківщині, Київщині, Уманщині, Таращанщині...
- 1939... Проголошення самостійності Карпатської України на чолі з Президентом А. Волошиним...

ПРИСЯГА ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

Я кличу Всемогутнього Бога на свідка і клянусь, що не для почестей, не для багатства або яких інших цілей, а для всіх вас, що останеться під моєю владою, для жінок і дітей ваших, для добра Матері нашої безталанної України, для добра всього українського народу, для помноження його прав і привернення вольностей хочу я, при Божій допомозі, так чинити, щоб ви і жінками вашими і рідний край наш не загинули ні під москалями, ні під шведами. Коли ж це я роблю ради яких приватних користей, то хай покарає мене на тілі й на душі Бог у Трійці Святій, єдиній, і неповинна мука Христова...

ШВЕДСЬКА МОГИЛА

МОГИЛА недалеко від Полтави, у якій поховано 1.400 москвинів, убитих у бою зі шведами й українцями в 1709 році. На цій могилі, з повеління Петра 1, було поставлено великий дерев'яний хрест, оббитий бляхою. В кінці 19ст. його було замінено на гранітний, а коло могили збудовано церкву в московському стилі. Ані шведів, ані українців у цій могилі немає. Їхнє місце вічного спочинку зрівняно з землею, щоб люди в Україні не знали, де поховані її краї сини.

У КРАЇНІ ВИСОКОЇ КУЛЬТУРИ Й ЛІКВІДОВАНОЇ НЕПІСЬМЕНОСТИ

1. Неловко перед людьми було виглядати аліменщиком і я перестав з травня платити жінці воопще.
2. Еліменти я висилати буду тільки хай тьоща не жере моїх деніг.
3. Обчім жите в мене не клеїця... Я п'ю, а теща печінки гризе.
4. Жінку я не бив, вчив культурно обращатися. За першу дулю нічого не сказав, за другу показав кулака, за третю копнув у дихало. Хай не показує фокусів.
5. В зв'язку з виїздом продайоця домашня мебіль - дві діжки, решето, кровать диривляна, поросна льоха і друга мілка утвар.
6. Я не пив с утра, толькі був косой от учорашнього і поетому врезався в стовп.
7. Бутлик самогонки я розбив, а сопствину апаратуру Настя так спряатала що ми втройом з понятим у неї не знайшли, а в сусіда через третю хату.
8. Я визнаю, що дитина моя, але вуха не мої.
9. Прошу простіть мне что я ізбіл жену в нетрезвом состоянії, обещаю, что больше ейо в нетрезвом состоянії бить не буду только прошу вас скоротіте ей язика бо очень длінний.
10. Прошу дати мені допомогу, бо на моєму іждівинії жінка, троє дітей, корова і порося.
11. Товариші! В минулому році на цій площі, чесно признастися, ми висіяли чепуху. І що ж ви думаете вродило? Чепуха!
12. Козленко не був на роботі в якого помер брат між іншим без ніякого попередження і заяви.
13. Тому що зменшився надій корів прилагаю заходи що до підвищення тварин і перш за все створення надійної організації серед них.
14. Я був на підпитку. Тоді до мене прийшов кум ну ми пішли іще трохи врізали, ну і конечно трохи вже замакітрося. А тут якраз підврнувся під руку кумів сват і ми ще добавили, ну і тут повело. Ми чогось заспорили і кум мене телепнув у башку, я не видержав і близнув його по морді, а тут ще підскочив і сват ну і пішло вже дракою. І якраз тоді підскочила кумова жінка до этого дела. Кумів сват дзвізнув її то есть сваху свою по плечах, а я тоді свата колком по хребті, а кум мене дручком по черепу. Очуняв я уже дома. Більше нічого не помню.

/ Подано за сов.пресою: Із заяв і протоколів/

БАНДУРА - український національний музичний інструмент, що був особливо поширений в Україні за козацьких часів. Гетьман Іван Мазепа теж грав на бандурі, багато козацьких старшин хизувалося умінням грati на бандурі, яка мала від 12 до 30 струн. За часів русифікації та занепаду української культури в 18 та 19ст. бандура покинула вищі кола суспільства, але затрималася серед талановитих співаків-бандуристів з простого народу. З відродженням українського національного життя відроджується і гра на бандурі. Зростає число бандуристів, навіть серед інтелігенції, формуються капели бандуристів, що викликають справжнє захоплення мистецьким виконанням української музики. Особливої згадки заслуговує капеля бандуристів Китастого-Божика, що звернула на себе увагу країнних знавців музики західного світу, які відзначили, що бандура, досі не знаний український музичний інструмент, відкриває світові цілком нову музичну сторінку, що вражає своїм багатством і оригінальністю.

У минулому були відомі такі бандуристи-інтелігенти: Гнат Хоткевич, Ємець, М. Теліга.

Керівні Органи СКВУ

ОВРАНІ IV СВІТОВИМ КОНГРЕСОМ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Президент — Петро Саварин, Канада.

Заступник Президента в Президії — Василь Кирилюк.

Заступник Президента в Секретаряті — Ігнат Білинський.

Заступники Президента: Марія Квітковська — СФУЖО, Юрій Денисенко — Австралія, Мирослав Самоверський — Аргентина, Ілля Дмитров — Велика Британія, Ярослав Мусіянович — Франція, Степан Мудрик — КОУГЦУ.

Генеральний Секретар — Мирон Барабаш, Канада.

Фінансовий Секретар — Леонід Філь, Канада.

Скарбник — Франко Мартинюк, Канада.

Члени Президії: 2 представники УКЦеркви, 2 представники УПЦеркви, 1 представник Українських Протестантських Церков, Богдан Долішний — Канада, Володимир Мазур — УККА, Стефанія Вукшівана — УККА, Іван Фліс — Українсько-Американська Координаційна Рада, Іван Олексин — УАКРада, Богдан Шебунчак — УАКРада,

Рада, Стефанія Савчу — СФУЖО, Олександра Ковальська — СФУЖО, Павло Юзик — Комісія Прав Людини, Любомир Романків — Комісія Українських Молодечик Організацій, Роман Дражньовський — СКВОР.

Секретарят СКВУ: 2 представники УКЦеркви, 2 представники УПЦеркви, 1 представник Укр. Протестантських Церков; ЗСА: І. Білинський, В. Мазур, С. Вукшівана, І. Фліс, І. Олексин, В. Шебунчак; Канада: В. Долішний, В. Кирилюк, Л. Філь, М. Барабаш, П. Саварин, Ф. Мартинюк; Велика Британія: І. Дмитрів, І. Равлюк, А. Костюк; Австралія: Ю. Денисенко, Ю. Менцинський; Аргентина: М. Самоверський, Д. Грабар; Німеччина: А. Мельник, В. Лєнік; Франція: Я. Мусіянович, В. Косик; СФУЖО: М. Квітковська, С. Савчук, О. Ковальська, І. Рожанковська, Г. Мазуренко; СКВОР: Р. Дражньовський, В. Годинський; Президенти СКВУ останньої каденції: Іван Базарко, Микола Ілавнюк (М. Ілавнюк подикував і не прийшов про-

позиції з уваги на своє становище Годзин ПУН); П. Юзик — Комісія Прав Людини, Л. Романків — КУМО, С. Мудрик — КОУГЦУ, В. Янішевський — Пласт, Т. Буйнак — СУМ, Я. Падох — НТШ, В. Омельченко — УВАН, В. Федорак — УВФронт, П. Дорожинський — ІСНО, М. Кулик — Т-во кол. вояків УПА, П. Мельник — СВУ, В. Петришин — Світове Об'єднання Гуцулів, М. Утриско — Т-во Войківщина, В. Сохай — УНСоюз, Я. Савка — Гетьманський Рух, В. Лєніна — Світове Патріархальне Об'єднання, Р. Дакилевич — «Обноз», Т. Волошин — Укр. Вільне Козацтво; інші: міжкрайові централі зголосять своїх представників згодом.

Контрольна Комісія: В. Безхлібник — Канада, І. Винник — УККА, представник УАКРади, Ю. Ковальчук — Європа, Ю. Дехнич — Австралія, Р. Зінько — Аргентина, М. Шеремета — СФУЖО, О. Сокольський — Канада.

"Укр. Слово".

КГБ „опікується“ Польщею

«Ліберальне» ставлення польського режиму до руху опору в Польщі віддавана є сіллю в очі КГБ. Звичним до советських «порядків» кагебістам з Москви непрощеним гріхом відається, мабуть, сучасна «анархія» в Польщі, поблажливе подекуди ставлення до «Солідарності» й її провідників, безкарність Валенса та інших діячів руху опору. Звичайно, їм хотілося б, щоб польський режим завів там такий «порядок», як в ССР, або ще краще, щоб йому було дозволено на встановлення «порядку». Покищо, однаке, через несприятливі міжнародні обставини, це неможливе.

Отже приходить лише чинити тиск на своїх польських товаришів зі служби безпеки, щоб вони не були такими м'якотілими й гостріше взялися за своїх політичних «злочинців». В зв'язку з тим час-

ворив в сеймі міністер внутрішніх справ ген. Кіцак. В своєму експозиції він порушив цілий ряд проблем, які заторкують не лише справи безпеки, а й ряд чисто політичних справ, гостро критикував підпільну діяльність «Солідарності», закінчив польським інтелектуалам, що їх Захід підкуплює й кидав громи на підприємництво Західу.

Загострення ситуації в Польщі можна спостерігати ще й по тому, що протягом останнього часу до всіх більших міст Польщі послано спеціальні відділи служби безпеки, які мають спеціальні повноважності. Посилено також оборонний контроль в різних підприємствах, установах, заводах і фабриках, а також сільськогосподарських кооперативах і великих магазинах. Туди послано відділи цих спеціальних військ. Виглядає, що режим боїться

якихось нових заворушень. від часу до Польщі іде кагебістська «делегація», щоб насварити на працівників польської служби безпеки й перевести з ними курси терору. Останньо склав у Польщі візиту кагебістський генерал Чебріков, на чолі цілої «делегації» й вимагав від Ярузельського загострення курсу.

Результат такий, що на недавньому засіданні Ради міністрів у Варшаві прийнято постанову про утворення Комітету для зберігання правопорядку й суспільної дисципліни, що на лад Комітету Державної Безпеки в Москві (КГБ). За всякою правдоподібністю головну роль в ньому відіграватимуть советські «дорадники». На тему діяльності того польського КГБ го-

"Укр. Слово".

Протест СССР в Отаві проти СКВУ

Советська амбасада в Канаді склала офіційний протест з приводу відbutтя останнього Конгресу Вільних Українців в Торонто, зокрема у зв'язку з промовою провідника консервативної опозиції

Канади Бріяна Мельроні, який виступав під час демонстрації в справі голоду в Україні, що відбулася в Торонто після закінчення СКВУ. Мельроні заявив, що голод був плюненою організований Москвою в 1933 р.

Представник советської амбасади заявив, що слова Мельроні були стопроцентною брехнею й називав їх одним із гасел провокацій

ної антикомуністичної кампанії, яка ведеться на Заході. Його промова була вібіто зламанням Гельсінських домовлень (?).

Цей протест є ще одним доказом тривоги, що огорнула советський режим у зв'язку з діяльністю української політичної еміграції у вільному світі й необхідності спільногого фронту всіх українців на чужині.

ПОЕЗІЙ

Ольга Іллєнко

НАША ВИШИВКА

Шовково – срібними нитками,
Іще від княжої доби,
Княгині ніжними руками
На шатах шили вже рядки.

І козакові вишивала
Сорочку дівчина сумна,
Червоним кольором вливала,
Любов у полотно вона.

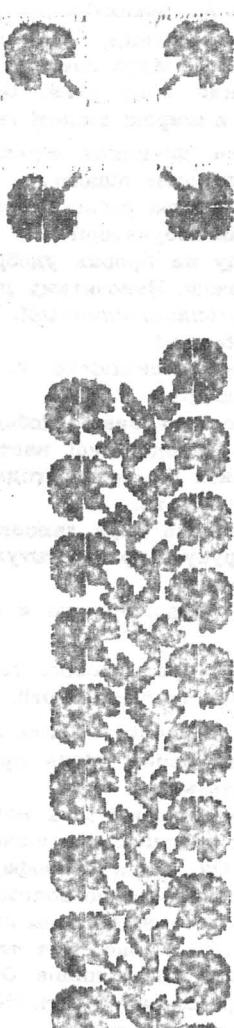
І грон червоної калини
Нашила мати в рушнику,
Малює гори і долини,
В дорогу синові – тяжку..

А він несе ту вишиванку,
Як скарб із рідної землі,
Його же мати шила зранку,
Цим проваджала на зорі.

У вишитих тих орнаментах,
Є радість, усміх у слозах,
Там Україна у моментах,
Яких не скажеш у словах.

Марія Куценко. Українські вишивки. Ukrainian embroideries, from Collection and Designs of Maria Kutsenko. Melbourne, Spectrum Publications, c 1977. 1 unpaged vol., color illus., 29 cm. (Color plaits).

В Австралії недавно з'явився АЛЬБОМ українських вишивок з англомовними поясненнями з ілюстраціями в кольорах і поясненнями українською та англійською мовами, з портретом її доні Ариядни, якій ця книжка присвячена, та 112 кольорових ілюстрацій рідкісних та унікальних вишивок,

Здається скарб такий маленький,
Нитки і жмуток полотна,
Та скільки в ньому хот ніжненіх,
Весела пісня і сумна.

Вся Україна заговорить,
В шматочку того полотна,
Про рідину хату мрій наводить,
Як цвіт барвінок край вікна.

МІЙ ЗЕЛЕНИЙ ГАОУ

Ой, ти буйний мій зелений гаю,
Де ж той хлопець, що Його кохаю,
Ти з вітрами світа розмовляєш,
Де ж він лівоя, ти напевно знаєш.

Чи він впав десь в гаю зеленому,
Бо так довго не верта до дому,
Чи на гробі зацвіла волошка,
Чи зманила чим Його ворожка.

Як ішов, казав мені чекати,
І нікого більше не кохати,
Вже дороги мохом заростають,
А літа ідуть і не вертають.

Як він другу милу пригортас,
Не кажи йому, нехай не знає,
Що чекала я Його у тузі,
Аж зісохла вже калина в лузі.

А, як впав він десь на полю битви,
Вітром відснівай йому молитви,
Хай на гробі виросте калина,
Хай йому все сниться Україна.

/музика Дмитра Мошняги/

Полтавщини, Чернігівщини, Київщини і Поділля. Після вступів подана коротка історія української вишивки в обидвох мовах та скромна бібліографія, три позиції. Немає покажчика ілюстрацій, але це не принижує документальної вартості альбому. Внаслідок довголітнього збирання українських вишивок, зокрема від 1932 р., постав цей презентаційний альбом, який доповнює те, чого немає в советських виданнях, зокрема пояснення цих 112 взорів англійською мовою. Кожна ілюстрація має докладний

опис, місце походження, барви і числа ниток, якими був вишиваний, спосіб вишивання а подекуди й назва взору, як заволікання, хрестівка, гладь – все англійською мовою.

Метою альбому було задокументувати і зберегти ще не видані взори українських вишивок, яких авторка неподлегливо і з великою посвятою збирала понад сорок років і передала нам на честь і славу українського вишивкарського мистецтва, для дальнішого збереження й охорони.

Ол. Соколишин

"Українська Книга" ч.2, 1982р. ст.53

Альбом можна набути в книгарні п.Фокшана, або безпосередньо від авторки п-ні Марії Куценко-Михайлів в редакції "У.в А."

Любов за директивами партії

Написав Микола Понеділок

Наставав романтичний вечір. Вригадирша свинофарми „Плем'я Ільїча”, лавреат сталінської премії за плекання стовідсotкових синей, комсомолка Мура Кривозуб, вискочила з хати. На вулиці її чекав Вася Пузир, сільський зубний лікар, стахановець по вирівненню зубів, який нещодавно закінчив заочний ветеринарний факультет Київського сільськогосподарського технікуму.

Вася стоять біля тину, мов на голках. З однієї ноги переступає на другу, чекаючи свою любку, лавреатку Муру Кривозуб. Як він її шалено любить! Як лише заочно він закінчив ветеринарію і одержав призначення на зубного лікаря в цьому колгоспі, вже тоді його серце щось відчувало. Тріпалося жахливо. А вже як приїхав сюди і одного вечора, в клюби, на танцях, побачив Муру, в брезентових піхотинських чоботях, в захисній військовій блузі, підперезану артилерійським поясом, полюбив її палкою любов'ю. І ця любов говорить до нині.

Вася оглянувся, чи не йде його кохана. О, щастя! В темноті блиснула бляха артилерійського пояса. Іде. Вася затамував віддих... Мура вже біля нього... Мовчанка. Вася, глянувши на місяць, зідхнув. Мура теж зідхнула.

— Здрастуй, Васю!

— Здорова, Муро. Як там у тебе на свинофармі?

— На сто відсотків. Учора свиня „Зірка” опоросилася.

— Ну як? По пляну?

— Трохи не виконала. Заплановано було 12 поросят, а привела лише десять.

— Ага, значить, не виконала норми. В мене теж сьогодні плян зірвався. Замість запланованих двадцяти зубів, вирвав лише п'ять надцять. Голові колгоспу хотів вирвати п'ять, — так не дає, несвідомий елемент. Каже, тобі головне — пляни виконати, а мені — здоров'я.

Скорочено з журналу «Міська», Висно Айрес, Аргентина

Знов замокла закохана пара. Місяць піднявся вище, десь крикнула ворона... Мура заклала за артилерійський пояс руки. Вася сковав свої в широкі кишечні гаміфе, і обидві дивилися, відхали, гіпнотизували одне одного...

— Ти що завтра робиш, Васю? Знов у зубній амбуляторії?

— Ні. Йду на прорив удобровальної бригади. Вивозитиму добриво на картопляні пляштадії.

— Яке добриво?

— Куряче, високоякісне. А ти що робиш завтра?

— Приготовляю свиню „Победу” до сільсько-гospодарської виставки. Треба мити її і кожної години температуру мірати.

Знову закохана пара замокла. Вася взяла руку Мури і притулив до своїх грудей.

— Знаєш, Муро, про що ти оце думаю?

— Напевне про доповідь товариша Хрущова на з'їзді партії.

— Ці не вгадала. Думаю про Кремль. Там тепер, після праці, відпочивають вожди.

— Так, у мавзолеї і за мавзолесм... Як нам щасливо живеться, Васю. Он, наша свинофарма стойть. За свинофармою колгоспне державне болото, за болотом клюб відпочинку... Гарно. хоч тепер всесмі не так. Літом лішче. Особливо на державному болоті. Жаби соцзмагаються між собою.

— О, так. Пригадую, одна жаба викличе на соцзмагання другу, одну на квакне, друга ще лішче, і за хвилю такий творчий ентузіазм закипить у болоті, що не описати.

— А словоєдко як перевиконує норми! Залізе в кущі і про щасливе життя виспівус. А репродуктор передає марш Дунаєвського, а жаби акомпанюють. Ех, життя у нас, Муро, пречудове.

— Тепер трохи змінилося. Похо-

лоділо. До зими іде.

— Ні, в мосму серед а до часу горить огонь Паризької комуни. А який ідейний стан твоєї трудної клітки, Муро?

— Маркс-Леніно-Хрущовський.

— Це добре. Можна покласти руку, Муро, на твої робітничо-селянські плечі?

— Можна. Але не агресивно.

Вася наблизився до Мури і поклав руку на її праве плече.

— Ти щаслива, Муро?

— Еге.

— Про що ти думаш тепер?

Думаю, що вірно сказав товариш Хрущов: „Любов — не картопля, не викинеш в коноплі!”

— З якого тому ця цитата товариша Хрущова?

— З першого. Читай промову товариша Хрущова на похоронах Сталіна.

Вася перехилився до Мури, щоб узяти її за народно-демократичну талію, як почув кроки, що наблизилися.

З темряви виринула постать сестри Мури, комсомолки Жени.

— Муро! Ти забула, що тато прислав з Одеси брезентові чоботи нам на двох. Я вчора сиділа на печі, сьогодні твоя черга сидіти. Давай чоботи!

— Іди, я зараз прийду і скину.

Жена пішла. Мура востаннє зідхнула.

— Ну що ж, Васю, треба йти скидати чоботи. Чув, як приско-чилла чорна реакція. До побачення. Хай живе семирічка в чотири роки!

— Хай живе, Муро! Як матимеш завтра час, приходить на поле. Я буду працювати парою вороних. На мосму асенізаторному возі буде чергове гасло: „Дамо країні більше пташиного добрива!”

— Добре, Васю. Але виконуй норму. Во інакше на любов не розрахуй.

— Будь певна. А ти там ударно приготуй свиню „Победу” до виставки.

Розійшлися. Комсомольська любов, витримана в стилі соціалістичного реалізму, закінчилася.

МЕДВІДЕК РОЗЗБРОСНИЯ

Хрущов у своїй промові перед Об'єднаними Націями, в жовтні 1959 року в Нью-Йорку, запропонував повне роззброєння світу. Це пригадало подібну пропозицію повного роззброєння, яку 1932 року представив Світовій Конференції Роззброєння в Женеві тодішній советський комісар закордонних справ, Максим Літвінов. І це одночасно пригадало відповідь, яку дав тоді Літвінову еспанський делегат, Salvador de Madariaga. Він оновів байку про те, як то одного разу зібрались усі звірі, а лев дивлячись на орла, поважно сказав: „Мусимо скасувати кігті”. Тигр, споглядаючи на слона, заявив: „Мусимо позбутись труб”. І так одна за однією тварина пропонувала скасувати зброю, якої сама післячі, і тоном солодкої й розумної переконливості сказав: „Товариші, скасуємо все, залишимо тільки величезні універсальні обійми...”

„Український огляд”,

z. 2, 1960

ВЕСЕЛИМ ОКОМ — НА СУМНУ ДІЙСНОСТЬ

СВЯТИЙ МУЧЕНИКИ (Фейлетон)

У Монреалі колись ми масово збиралися на вулиці Принц Артур. Там знаходився будиночок УНО, і хлопці та дівчата, що відробляли свої контракти по приїзді з Європи, щовечора туди сходилися для знайомств, розваг і т.д. Під час таких вечорів багато з нас ворожило і свою майбутню долю в Канаді. Наприклад, двоє моїх товаришів рішили стати православними священиками і від'їжджали до Вінніпегу в Колегію Святого Андрія. Ще й мене туди підмовляли. Признаюсь, перспектива манила, але...

- Не можу! — кажу.
- Чому? — допитувались.
- З дитинства боюсь покійників. А священик же мусить увесь час їх хоронити...

Опісля, як уже хлопці вчилися й іноді навідувалися до Монреалю, я випитував у них про їхні гаразди там, у духовній школі. Вони були вдоволені, хвалились і навіть жартували. Сміялись, що вони вчаться ще чогось такого, про що зроду нечували. Мовляв, о. Гр., окрім викладів літургіки, навчає їх ще й хлопістки. Що це таке? Хлопістка — це вміння священика поводитись з хлопом на парафії. Бо у хлопа і ключі від церкви, і калитка з грішми, а священик для нього... лише наймит...

З огляду на уклад таких обставин, серед нашого духівництва в Америці і зродилась неписана одинадцята заповідь: «Хвали дурня — добре тобі буде!». Ну, а я сотворю ще й дванадцяту: «І дурень зруйнує свою Церкву!».

Дуже красномовно удокументував цю руйнацію о. протоієрей Юрій Красивеч у своїх щойно виданих спогадах «Мій досвід у сумній церковній дійсності». Згадані спогади — це атрибут хлопові! Тому, хто є превопричиною розгулу анархії в церквах, що іноді доводить аж до розколів у самій Церкві. Тому, хто не вміє доладу навіть перехреститися, але лізе зо своєю «демократією» і «статутом» у духові святощі Престолу!

От пошле ієрархія священика у котрусь із парафій, а там чекає на нього уже хлоп — що з ключами і калиткою — і ще на брамі Йому ультимативно каже: коли, як і на чиє бажання відправляти Служби Божі чи сповняти інші обряди та скільки буде за те плачено.

Побуде священик у парафії кілька місяців і, натерпівшись різних повчань, погроз або й грубої лайки, попадає в депресію й розплачливо апелює до своєї ієрархії: «Пробі, рятуйте! Фарисеї розпинають мій сан духовний!». Ієрархія Йому на тес Святым Матвієм: «Блаженні Ви, коли Вас ганьбитимуть і ширитимуть усяке лихе слово неправди про Вас через Мене».

I священик блаженно терпить. Доки терпець не увірветься — і не почне тікати з парафії, аж тоді ієрархія «рятує», перекидаючи його в іншу таку ж саму парафію, де подібне повторилось із іншим священиком — і також утіка геть.

Інтелігентний священик витримує переважно два-три роки в одній парафії... I за двадцять-тридцять років на такій шахівниці пастирських обслуг — у циклі кривд, понижень і наруг — із стероризованого хлопами священика зостається тільки убога тінь.

Так кому на Русі жить хорошо — попу й мужику?.. Ой, не попу.

Однаке, все це треба сприймати й оптимістично! Чайже ієрархія Української Православної Церкви своїх священиків таки виховує на мучеників, із котрих колись канонізує чимало святців. І тоді всі наші українські храми будуть заповнені тільки нашими рідними святыми мучениками, на місце чужих єрусалимських, костянтинопольських та інших преподобних. Церква стане чисто національною! Отже, треба дивитись трохи вперед.

Це тільки я — загублене ягня. Був би послухав мудрої поради колись — і став священиком, досі вже напевно був би мучеником, а згодом може б іще й тес того...

А так, пишу лише оці фейлетони та гріха набираюсь.

Андрій Чапля
«УКРАЇНРЕС»

Іван Кедрин

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ БІЛИХ КРУКІВ

Внутрішня політика у відrodженій Польщі між двома світовими війнами була дуже погана і дуже немудра. Наставлена на національну асиміляцію усіх „національних меншин”, які становили коло 40 відсотків населення держави, Польща змагала до цієї цілі всіма можливими легальними і нелегальними засобами, ламанням власних законів і всіх своїх міжнародних зобов’язань. Немудрою була та політика, бо згори засуджена на невдачу — адже Східня Галичина належала до Польщі від 1340 року і коли після першого розподілу Польщі в 1772 році дісталася формально Австрії, але фактично знову під панування поляків (австрійським намісником у Львові був заправила тільки поляк), — коли за всі ті сторіччя не вдалося зліквідувати українську автохтонну більшість населення, і зробити її меншістю, то тим паче не могло це вдатися в 20-их і 30-их роках цього сторіччя, коли українці по обох сторонах Збруча пережили вже підйом державницького зризу, визвольної війни і певний період власної державності.

Величезна більшість польського суспільства леліяла мрію стати 30-мільйоновою нацією (поляків було тоді в Польщі не більше, як 21 мільйонів) — коштом „меншин”. Найпопулярнішим щоденником у Польщі з найбільшим накладом був краківський „Ілюстрований Кур’єр Цодзенни”, який вперше вживав термін „руси” — „руски”, і ставився до української „меншини”, насправді більшості п’ятьох воєводств Польщі, як до категорії громадян другої класи. Але серед поверх 20 мільйонів польського народу не могли всі без винятку бути шовіністичними примітивами. Були — мусіли бути одиниці з політичної інтелектуальної верхівки, професори і публіцисти, люди, які здавали собі справу з помилковості, шкідливості і безвиглядності такої політики. Це були одиниці й дуже рідкими були теж критичні, а то й ворожі супроти офіційної національної політики голоси польської преси. Але були. Я писав про це у паризькій „Культурі” (ч. 10 з 1977

року) у статті „Білі круки”. Та стаття не всім моїм землякам сподобалася і були навіть критичні голоси в українській пресі, але, — як казав наш мудрий селянин — „Ще ся той не вродив, щоб всім догохив” (наголос на „о”). Відшукавши те число „Культури, я перечитав написане тому цієї літ і підписуюся під ним і тепер. Але тоді я мав 20 „білих круків” у польському суспільстві між двома світовими війнами, — виключно тільки тих, що їх знав особисто і стрічався з ними і які залишили по собі документацію у формі книжок, брошур, статей чи публічних виступів.

За минулих шість років — хоча ще замало — змінилося. Велика частина (чи більшість) польського суспільства у Польщі все ще мріє про Львів і Вильно, як „польські міста”, що іх треба відзискати. Польський клір у Польщі особливо ворожий українству. Недавно ми читали, що, зачинену українську католицьку церкву в Перемишлі передали православним, яких у Польщі як кіт наплакав. Супроти переселення на „відзискані землі” наших лемків польське оточення ставиться настільки неприхильно чи вороже, що йде дворейковий процес: асиміляції до польського оточення та боротьба за збереження себе, як окремої особовости (порівняння з українськими поселеннями у діяспорі). Існує відновлення (припинене на якийсь час) залегалізоване Українське суспільно-культурне Товариство у Варшаві, яке видає щорічно гарний „Український календар”. В українській вільній громаді в діяспорі, зокрема в ЗСА, існують дослідники, які докладно стежать за життям українців у Польщі — вони стали фахівцями цієї справи і автор цих рядків до них не належить.

Але відносини таки змінилися, особливо у польському науковому світі. За Польщі між двома світовими війнами такі професори університету, як Бодуен де Куртене чи Ольгерд Гурка — це були дійсно білі

круки. Тепер є вже їх в Америці й інших вільних країнах чимало. Покійний історик О. Галецький, професори П. Вандич, М. Дзевановський, Ю. Левандовський, А. Камінський, Є. Монд (у Парижі) — щоби назвати тільки кількох відомих авторів цих рядків. Це вможливило нашому учному, професорові Петрові Потічному зорганізувати в 1980 році з матеріальною допомогою від канадського уряду цілотижневу українсько-польську наукову конференцію в МекМастер — університеті біля Торонто, та розпочати цикл наукових українсько-польських конференцій у Нью Йорку з ініціативи Українського Наукового Товариства ім. Шевченка. Але ці наукові конференції намічені тільки для покращання атмосфери, в якій можна би вже розмовляти і про політичний аспект польсько-української проблеми. Покищо на цих конференціях натиск покладено на науку, на досліди, на історичну аналізу, — не торкаючись дразливої політичної проблематики.

А ж ось перед нами відбитка однієї статті з польського журналу „Постсоветіум”: „Геополітичні передумови для реалізації суверенності народів Східної Європи”. Автор — Ежи Іранек Осмєцький виголосив таку доповідь у Карльсбергу у Західній Німеччині ще в листопаді 1982 року — тепер надруковував у формі невеликої брошурі. Але на тих кількох сторінках такі тези і такі твердження, що іх дотепер так виразно і ясно не ставлено навіть на сторінках згаданої „Культури”, що стала трибуною ревізіонізму польського підходу до проблеми України і цілого Сходу Європи, де одним із світочів є поет Юзеф Лободовський, автор чудової „Пісні про Україну” (на українську мову переклав Святослав Гординський). Ось кілька цитатів, які дадуть крашу оцінку, аніж завважи коментатора:

„Коли Польща хоче зберегти кордони на Одрі — Нісці — не може ревіндиковати Галичини і Львова. Якщо прийшло б до нового польсько-українського ан-

тагонізму — ціла концепція (усамостійнення поєднаних Москвою народів — І. К.) розлітається в руїнах. Польща мусить прийняти сучасний стан речей на Сході. Хто і як хтось уявляє реалізацію якихось польських претенсій до Львова? Кого слаба Польська Республіка Людова має наперед перемогти, щоб дозволити собі на ревіндикацію Західної України? Ціла ця ревіндикаційна справа висить в повітрі і є нічим іншим, як мрійливими думками дуже старих людей, які ніколи не вміли зрозуміти сучасності. Отож приймаємо, що немає польсько-українських територіальних суперечок. Немає вже тих первівнів слабості українського суспільства, які існували за Петлюри. Воно має повновартісний суспільний профіль і має інтелігенцію, свідому керівну верству народу, або потенціальну верству. Колишні клясові і соціальні суперечки з польськими землевласниками — це перестарілі спогади. Зате економічно Україна сильніша за Польщу. Спільний інтерес Польщі й України визволиться з-під совєтсько-російської домінантії не підлягає найменшому сумніву. Існує спільний інтерес створити політичний організм, який міг би опертися Росії, яка на вівіть після відірвання України та евентуально балтійських країн і Білорусі буде сильною державою, що загрожуватиме нам. З хвилиною такого послаблення Москви, що Україна зможе усамостійнитись, треба сумніватися, чи Східня Німеччина збереже чистоту ультракомунистичної доктрини. Найвірогідніше провалиться там комунізм і трудно буде перешкодити об’єднанню двох частин роз’єднаної Німеччини...”

Автор цієї статті відкидає тезу про упадок советської імперії у висліді революції чи війни. Зате він поручає такий натиск громадської думки самих поєднаних Москвою народів, що доведе до послаблення військово-поліційного стрижня імперії. Він пропагує впливати на поєднаний український народ із радіопередачами з вільного світу та всіма способами, які скрипили б духовий спротив

поярмленого народу. Це те саме, що ми вже не раз твердили: передумовою визволення України з-під московсько-большевицького ярма є відродження української національної гідності і гордості. Польський дослідник-публіцист вірить у перемогу поярмлених народів. „Вісі Варшава-Київ”

— це співпраця 36 мільйонів поляків з 50 мільйонами українців, і вона може все зреалізувати”...

Очевидно, це твердження теоретичні, це міркування в добі, коли існує ще можутьна советська імперія, наставлена на перетворення усіх поярмлених народів в

один „радянський народ”. Ми віримо, що так само, як провалилась польська політика національної асиміляції і спричинилася до упадку відродженої Польщі та її поярмлення Москвою, так само бумерангом вдарить по Москві концепція „радянського народу”. Але щоби це сталося, треба

трішки глибше придивитися геополітичній ситуації і позбутися наочниць, які когеві не дозволяють бачити на боки. Пропагувати державне визволення України, але одночасно дати вести війну з усіма сусідами, як це думають деякі наші земляки, це не державницька думка, а дитяча забава.

“Свобода”

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЬМ "УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ", Івана Франка

Один з багатьох кращих творів нашого великого письменника і поета каменяра Івана Франка це класично-драматична повість взята з практичного життя українського народу - карпатських гуцулів, прекрасно поставлений фільм "УКРАДЕНЕ ЩАСТЯ".

ФІЛЬМ БУДЕ ВІСВІТЛЕНІЙ

В ДЖІЛОНГУ СУБАТА 17-го БЕРЕЗНЯ О ГОД. 4-тій В PIX THEATRE WEST GEELONG
В МЕЛЬБОРНІ 18-го БЕРЕЗНЯ ДВА СЕАНСИ: 4-тій і 7.30 ВЕЧОРОМ

В GRAND CINEMA 8 PAISLEY ST. FOOTSCRAY.

В АДЕЛЯІДІ НЕДІЛЯ 25-го БЕРЕЗНЯ О ГОД. 6-тій В WOODVILLE TOWN HALL
WOODVILLE.

В НЮКАСТЛІ СУБАТА 31-го БОРЕЗНЯ О ГОД. 2-гій В KINGS CINEMA MOREHEAD
ST. LAMBTON.

В СІДНЕЇ НЕДІЛЯ 1-го КВІТНЯ О ГОД. 6-тій В BANKSTOWN CINEMA, BANKSTOWN.

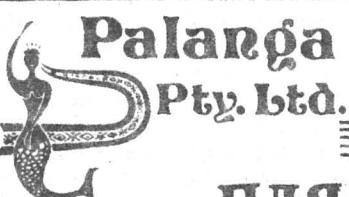
В БРІЗБЕНІ НЕДІЛЯ 8-го КВІТНЯ О ГОД 3-тій В RIALTO THEATRE, HARGRAVE RD.
WEST END

"Український Екран" - літературно-художній неперіодичний журнал, видається на правах рукопису, редактує п. П. Кардаш. Адреса: 74 Snell Dr. Oak Park, 3046.

Пан П. Кардаш передав нам ч. 9 цього журналу про існування котрого, мабуть, більшість нашого суспільства нічого незнає. Журнал виданий дуже охайно, зміст різноманітний і цікавий, але з огляду на саму назву журналу читач сподівається відомостей про українські фільми, а цього в журналі є дуже мало, бо тільки дві коротенькі замітки на 25-тій сторінці.

В цьому числі є стаття: "Жертвуйте на пам'ятник Т. Шевченкові у Києві". Цей заголовок оголомшує читача, виринає думка: невже п. Кардаш хоче щоб ми збиралі гроші для УССР? Та це не так. Зі змісту статті можна зрозуміти, що вона була написана десь між 1905-1911 роками отже має історичну цінність. Щуже шкода, що не подано де і коли вона була надрукована та хто був її автором, може в наступному числі п. Кардаш нас про це поінформує, як рівночі і про ціну журналу.

В.М.

Palanga Lines

Palanga Tours

Palanga Travel

ПЛЯНУСТЕ ПОДОРОЖ?

якщо так, то приєднуйтесь до наших спеціальних групових подорожів.

УКРАЇНСЬКА ПОДОРОЖ

Цей спеціально влаштований маршрут веде нас з Австралії через Бангкок до Європи, а звідти - до Києва, Львова, Тарнополя та Одеси... час відвідати рідню та друзів на цьому шляху.

З кожною групою їде для обслуги спеціальний допоміжний провідник. Від'їзд у подорож на 31 день припадає на серпень цього року.

У справах додаткових інформацій просимо звертатися до наших бюр.

ТУРНЕ ПО ВОЛЗІ

З Австралії через Сінгапур до вашої подорожі входить Київ, Сочі, Казань, звідки віллпливете в 10-ти денну подорож рікою Волгою до Ростова, а далі Москва й Ленінград... час відвідування друзів та родичів на цьому шляху.

- Супровід забезпечений.
- Зупинка в Сінгапурі для закупок.
- Добре ціни!

Від'їзд: 9-го серпня на 31 день.

Кошт: £ 3,875 /з Сіднею й Мельбурну/.

ВСЯКІ ІНШІ ПОДОРОЖІ

Ми пропонуємо повну подорожню послугу на цілий широкий світ... Наш досвідчений персонал завжди готовий допомогти у влаштуванні вашої подорожі - міжнародної і місцевої. Нагадуємо про:

- Доступні ціни літаками вашого вибору.
- Готелі.
- Потягові й автобусні квитки.
- Візи.
- Подорожнє страхування та подорожні чеки... й багато іншого.

САНАТОРІЙ

І знову в 1984 році ми можемо влаштувати лікування в фахових санаторіях Сочі, П'ятигорська та Кисловодська. Телефонуйте до нас у справах інформацій. Подамо до ваших послуг наші адреси й телефони:

280 Pitt Street, Sydney 2000. Tel: (02) 264 2008. Telex: AA24184. Cables: "Palanga"

118 Queen Street, Melbourne 3000
Tel. (03) 67 8525
Telex: AA35812 Cables "Palanga"

231 George Street, Brisbane 4000
Tel. (07) 221 3177
Telex: AA43437 Cables "Palanga"

167 Rundle Street, Adelaide 5000
Tel. (08) 223 7544
Telex: AA82025 Cables "Palanga"

ПОХОДЖЕННЯ НАЗВИ УКРАЇНА

Для українця, який любить свою батьківщину, слово "Україна" звучить, як задушевна пісня. Для нього милоозвучність слів "українець", "українка", "Україна" є осяйними зірками серед темної ночі неволі, у якій ось уже кілька століттів перебуває його батьківщина. За словом "Україна" криється земля від верхів'їв Дніпра до Чорного моря, від Карпат до Дону й Кавказу, за ним криється багатюча історія боротьби українського народу за своє існування, напади азійських орд, періоди польської, німецької та московської окупацій, втрата національних прав, занепад культури, збіднення національного чуття й неугавні спалахи національного відродження - як не в баталії, то на ниві культури, політики, науки...

Зникли в небуття азійські орди, не стало німецьких та польських окупантів. Лишився ще один, московський. А Україна жила, живе і буде жити. Вона йде разом з усім світом уперед - іноді зранена, покалічена, здесяtkована, але йде... знову й знову, як австралійський праліс після великої пожежі, проростає цвітом, вбирається зеленню і... вічно живе. Переживши московського окупанта, позбувшись останнього лишо на своєму здоровому тілі, виконавши заповіт Шевченка "поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте", Україна займе "у народів вольних колі" давно належне їй місце.

У своїх спробах завоювати Україну усі її вороги - зі сходу й заходу - завжди намагалися викривляти історію українського народу до такої міри, що вона на деякий час блідла в свідомості нових поколінь. Але брехнею, як каже народна мудрість, світ перейдеш, а додому не вернешся. Штучні назви "Малоросія", "Угорська Русь", "Підкарпатська Русь", "Галіція і Людомерія", "Герцогство Буковина", "Малопольська", "Креси всходнє" давно зникли, а назва "Україна" все більше й більше проникає в енциклопедії світу як єдина назва батьківщини українського народу. Але мине ще немало часу, поки про Україну писатимуть без намулу чужої "історіографії". Переглядаючи доступні нам джерела про походження назви "Україна" та її узагалі про Україну, ми натрапляємо на всякі "недоречності", на всякий отой намул, що переходить з московських енциклопедій до німецьких та польських, а звідти до англійських та французьких, повторюючи московську "блекоту" про те, що Україна є лише частиною Росії, ба навіть "окраїною московського Государства". Ось перед нами "Етимологічний словник російської мови" якогось фон Макса Фасмера в перекладі з німецької на сучасну російську мову. Переклад належить якомусь О.Н.Трубачову, який вніс до нього свої імперіялістичні доповнення. Фон Макс Фасмер, складаючи свій словник, користувався московськими джерелами. Під гаслом "Україна" він пише:

ина" читаємо наступне: Україна, до 1918 г. так називалась тільки вост. частина страны, без Галичини; укр. Україна, др.-руск. окраина «пограничная местность», напр. Украина Галичская (Інатьєвск, летоп. под 1189 г.) — названня області Волинського княжества, пограничної з Польщею (см. Первольф, AfslPh 7, 600), Украина — названня ю.-зап. окраїни Московського государства (Разореніе Моск. государства 24, Курбский; см. Соболовский, Serta Borysth. 15); Котошихин 64, 151, Псковск. I летоп. под 1481 г.

(україна за Окою), Україна «пограничные земли Пскова», Сказ. Мам. поб. 4 (Шамбінаго ПМ 96), Псковск. 2 летоп. 7. Сопр. диал. Україна Терская — названію южн. побережья Кольськ. полуострова, арханг. (Подв.), там же — украй «с краю, на берегу», украйной «крайний». См. край. Отсюда производные українець, український, укр. українець, український, первонач. только о жителях вост. України, затем распространено на всю територію, називавшуюся прежде малорусской (см. Дурново — Ушаков 108 и сл.). Ср. Малорбсия.

"Етимологічний словник російської мови", Видавництво "Прогрес", Москва, 1973.

Оце така "наука" й "історія" московсько-німецьких "науковців", що спираються не на достовірну правду, а на офіційно-державне тлумачення й определення назви "Україна". Для українського народу Україна завжди була Україною, а за цими "науковцями" Галичина, наприклад, не називалася Україною чи не належала до неї аж до 1918 року. Тут же зазначається, що була Україна Галицька в 1189 році. Належала вона за определеннями цих "науковців" не до відомого Галицько-Волинського князівства, а до Волинського. Далі пишеться, що східна Україна називалася Малоросією перед тим, як стати Україною. До всього цього вплувається назву "окраїна", широко поширену в Московщині, щоб довести, що Україна була лише часткою Московського государства.

На щастя, маємо більш достовірне джерело. Київське. Сучасне.

"Назва "Україна" має давнє історичне походження. За часів існування давньоруської народності вперше назва "Україна" згадується в Київському літопису під 1187 і пов'язана з Переяславською землею. Повідомляючи про смерть переяславського князя Володимира Глібовича, літописець записав: "И плакашася по немъ вси Переяславци... о немже Украина много постона". В описові історичних подій за 1189 рік Київський літопис "Україною" називає ПОНІЗЯ — частину Галицької землі між річками Пд. Бугом і Сиретом. У 1213 році Київський літопис "Україною" іменує суміжну з Польщею прикордонну територію ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКОГО КНЯЗІВСТВА в басейні р. Зх. Бугу... ... З'явившись у давньоруських літописах для означення частини Пд.-Зах. Руси, зокрема Середнього Придніпров'я, назва "Україна" в наступні століття поширилася на всі пд.-зх. руські землі, на яких зформувався український народ, і стала його національним ім'ям. Народна щодо свого походження назва "Україна" закріпилася насамперед у свідомості народу і відбилася в офіційних документах, літературі, історичних народних піснях і думах 16 - 17 ст. ... В історичних джерелах 14 ст. з'являється... ім'я "Мала Русь", яким спочатку називалася Галицько-Волинська земля, а пізніше Придніпров'я. Проте ця назва не дісталася поширення серед українського народу".

— Українська Радянська Енциклопедія, том 15, Київ, стор. 64. Видання Академії Наук УРСР, 1964

Отже, ми вже знаємо, що штучні назви, накидувані ворогами на означення батьківщини українського народу були відкинені самим народом. Назва "Мала Русь" також не закріпилася. Виникає питання, чому український народ, формуючись у окрему націю, не затримав давньої назви "Русь"? Чи може він ніколи її навіть не визнавав? Чому він так легко її відкинув? У підручниках історії нам не доводилося натрапляти на відповідь на це важливє питання. Але ось європейський науковець Лакордер сказав такі значущі слова: "Легенди бувають іноді більш достовірними, ніж історія".

Цю думку науковця Лакордера підтверджують українські думи та пісні й уся літературна та мистецька творчість, у яких і згадки немає про назву "Русь". У 1909 році, ще за царя, було видано словник української мови за редактуванням письменника Бориса Грінченка, у якому пишеться наступне: УКРАЇНА, НИ, ж. 1. == КРАЇНА. Прибудь, прибудь, мій маленький, з Україн далеких. Нар. п. Ой по горах, по долинах, по широких Українах, ой там козак похожає. Нар. п. 2. Україна, Малороссія - страна, заселенная Українским народом. Так звана по письменській Мала Росія, а по народному Україна. К.XII. II6. Зажурилася Україна, що нігде прожити: гей витоптала орда кіньми маленькій діти. АД.ІІ. Як із день-години зчинилися велики війни на Україні. АД.ІІ.49. Наша дума, наша пісня, не вмре, не загине,- от де, люде, наша слава, слава України. Шевч.46. Настав інший порядок на Україні, як почали князьки Русь її оберегати, з неї собі данину брати і своєю, Руською землею, її називати. К./О., 1861. IX. Історія України. 86/.

УКРАЇНЕЦЬ - Сами ж себе ми зовемо українцями, та рідну землю Україною. К.Хм. 9.

Найбільш інтригуючими тут є слова "Настав інший порядок в Україні, як почали князьки Русь її оберегати, з неї собі данину брати і своєю, Руською землею, її називати". Треба було б прочитати оту "Історію України" за 1861 рік, щоб розуміти ці слова. На просте око можна сказати, що ті князьки, всупереч українському народові, українську Русь називали руською.

Українська ідея настільки сильна, а історія України настільки могутня, що навіть за царя, незважаючи на державну цензуру, правда про Україну пробивалася на сторінки навіть найважливіших публікацій. Ось, наприклад, рік перед Першою Світовою війною, в 1913 році, в Петербурзі було видано на три тисячі сто три сторінки "Енциклопедичний словник" Ф. Павленкова, у якому читаемо:

МАЛОРОССІЯ - частина південної Россії, заселеної малоросійським /українським/ плем'ям, яка за домовою з Богданом Хмельницьким в 1654 році була з'єднана з Московським царством /не Росією - прим.наша/. Займав теперішні Чернігівську, Полтавську й Харківську губернії. Коли в Києві в 9 ст. створилося первинне ядро Руської держави, землі теперішньої Малоросії належали князям сіверським, Переяславським, а в південно-східній частині - хозарам, печенігам і половцям. Після навали монголів південь М-ї підпав під владу татарів, а північ - під владу Литовської держави, що пізніше об'єдналася з Польщею в Польсько-Литовську державу /14 і 15 ст./. Боротьба місцевого населення з татарами, що почалася з того часу, оспівана в народних піснях і думах 16-17 ст.ст., що збереглися у виконанні кобзарів і по цей день. Проти литовсько-польського урядування, що мало за мету за допомогою унії 1596 року обернути людність у католицьку віру, боротьба останнього проявилася подвійно: в полемічній слов'янсько-українській літературі православного малоросійського духовенства, що групувалося в Київській академії, заснованій Петром Могилою, і в низці козацьких повстань народу /1591-95, 1625, 1630, 1637, 163/ проти польської шляхти, яка намагалася поневолити малоросів економічно. Велике повстання людності обох боків Дніпра під проводом Богдана Хмельницького довело до звільнення М-ї від поляків і до її з'єднання з Московським царством на раді, в Переяславі, на якій козаки прийняли присягу на вірність моск. цареві, зберігаючи самостійне політурядування з правом вибирати гетьмана й старшину, т.й. службових осіб військового й цивільного урядування /полковників, сотників, бунчужних та інших/. Поступово Москва почала обмежувати права та привілеї козаків та їхнього самоврядування, що викликало з їхнього боку незадоволення. Гетьман правобережної України Дорошенко задумав знову з'єднати обидві половини України і піддатися під владу Туреччини.

Недивлячись на надіслану султаном допомогу, спроба не вдалася. Не мала успіху й спроба звільнити Малоросію з-під влади Росії, що була зроблена гетьманом Мазепою за царювання Петра І. Після полтавської баталії починається ціла низка рішучих заходів рос. імператорського уряду на знищення решток самостійності в урядуванні Малоросії. Так що в кінці 18 і початку 19 ст., після поділу Польщі та завоювання Новоросії /північне Причорномор'я - прим. наша/ на території старої М-ї були створені три губернії... Від колишнього багатого самостійно-політичного життя не лишилося й сліду, і тільки деякі статті цивільного права та місцеве "положення" про селян свідчать про історичне минуле Малоросії. В царині духового життя малоросійського народу 19 століття відзначилося народженням спеціальної української літератури, перші представники якої - І.П.Котляревський, Квітка-Основ'яненко, Гребінка, Глібів та інші - були вихідцями з Полтавської, Харківської та Чернігівської губерній. Найбільшого розвитку ця література досягла в другій половині 19 ст. після видання творів видатного геніяльного "батька" української народної поезії - Т. Г. Шевченка.

Ми подали цю довгу виписку тому, що не кожний читач знає, скільки ворогів мала Україна, як вони по черзі чи всі разом шматували її тіло, а народ заганяли в неволю. А ще для того, щоб на чужому матеріалі показати, що наші твердження не є вигадкою. І, нарешті, для того, щоб показати, що навіть найсильніший ворог України - з його вигаданою Малоросією - не міг поминути назви "Україна", вживаючи її в найчорнішу добу реакції... Так, Україна падала нераз. Але тільки на коліна. Нижче ніколи не падала. І зводилася. І випростовувалася. І гордим поступом прямувала вперед...

Ми закінчимо мову про походження назви "Україна" й узагалі про Україну в наступному числі журналу, надіючись, що вона принесе бодай найскромнішу користь нашим культурним читачам.

Григорій Вишневий

УКРАЇНА КРОКУЄ

Ми вже звикли до того, що світ про Україну майже нічого не знає, уявляючи її, як частину Росії. Однак, за останні кілька років спостерігається зрух у цій важливій для нас справі в нашу користь. Друкуються нові мапи й атласи з чітко зазначеними кордонами України. Енциклопедії приділяють Україні все більше місця, не поминаючи згадки про боротьбу українського народу за національну незалежність у 1917-23 роках та проголошення самостійності в 1918 році.

В бібліотеці австралійської школи, в якій я працюю, на найвиднішому місці стоїть у формі величезного /1м.х1м./ альбому атлас світу. Перегорнувши кілька сторінок, бачите Європу, а на ній майже на всю сторінку великими літерами виділяється назва "Україна" з чітко накресленими кордонами. Я до цього атласу, як на прощу, люблю водити мадярів, поляків, росіян... І австралійців також, щоб не називали України Росією.

У моїй власній бібліотеці я маю енциклопедію "Нова книга знань", що коштувала мені 450 долярів. Коли в ній про Естонію, Латвію та Литву лише згадується в кількох рядках, то Україні, як ніколи раніше, уділено таки багато місця - аж дві сторінки - з mapою, ілюстрацією, головними інформаціями щодо території, людності, мови тощо та описом землі й клімату, економіки, історії й системи урядування в минулому. Згадано й про те, що Україна являється членом Об'єднаних націй. Згадано навіть те, що українці не втратили надії на усамостійнення їхньої батьківщини.

Відомі мені й інші енциклопедії та шкільні підручники, в які все більше й частіше пробивається правда про Україну. На Заході в останні десятиліття з'явилося кілька повістей на українські теми.....

Гр. В-й

ПАКУНКИ – ПОДАРУНКИ

МАЙНО ПОКІЙНИКІВ

АЛІМЕНТИ ДО СССР.

Пропонуємо повну послугу в висиланні митооплащених подарункових пакунків друзям та родичам в Україні й Сов. Союзі. На Ваше прохання надсилаємо безплатний каталог речей та цін на 1984-тий рік.

МАЙНО ПОКІЙНИКІВ можна посилати в формі ОСОБИСТОЇ ВЛАСНОСТИ та ГРОШОВИХ ПЕРЕКАЗІВ. Спадкоємці дістають грошову спадщину в формі посвідок на іноземну валюту, за яку вони можуть купувати автомобіни, мешкання тошо за спеціально знижені ціни.

АЛІМЕНТИ можна посилати в формі посвідок на іноземну валюту постійно розлученим, найближчим членам родини /чоловікові, жінці, батькам, дітям/ у необмеженій сумі й на довгий час.

В усіх справах просимо звертатися до нас на наступні адреси:

Bitas Investments Pty. Ltd.

282 Pitt Street, Sydney 2000
118 Queen Street, Melbourne 3000
217 George Street, Brisbane 4000
167 Rundle Street, Adelaide 5000

Tlx: 24184	Tel: (02) 264 2008
Tlx: 35812	Tel: (03) 67 8525
Tlx: 43437	Tel: (07) 221 3177
Tlx: 82025	Tel: (08) 223 7544

-
- РЕЗОЛЮЦІЇ ДЕСЯТОГО УКРАЇНСЬКОГО УЧИТЕЛЬСЬКОГО З'ЇЗДУ В АВСТРАЛІЇ 1984р.
1. Десятий Український Учительський З'їзд Австралії вітає увесь український народ в Україні та поза її межами.
 2. У 50-ту річницю голодової трагедії українського народу, пляново створеної окупантом, З'їзд клонить голову в пам'ять мільйонів замучених братів і сестер та категорично й остаточно засуджує окупанта та його живих та мертвих колаборантів, без огляду на те, якої національності вони не були б.
 3. З'їзд стверджує, що окупаційний режим посилює політику русифікації України, в першу чергу русифікуючи шкільництво, що у висліді веде до духового, етичного і морального зубожіння українського народу. Тому З'їзд висловлює свій рішучий протест та категоричний осуд цього режиму.
 4. З огляду на сучасну боротьбу українського народу в Україні проти плянової політики етноциду З'їзд вважає, що лояльність національних меншин України до українського народу та їхня активна допомога українському народові у цій боротьбі тепер матиме вплив на їхні права в майбутній суверенній Україні.
 5. З'їзд вітає Світовий Конгрес Вільних Українців та Управу Союзу Українських Організацій Австралії та бажає їм успіхів у праці.
 6. З'їзд вітає верховні проводи всіх українських церков у вільному світі та вірить, що вони дальше стоятимуть на сторожі своєї підметності, щоб зберегти вікові духові вартості українського народу в

сучасному матеріалістичному світі.

7. З'їзд закликає українське шкільництво до підготовки ювілею 1000-ліття хрещення українського народу, включаючи моменти зв'язані з 1000-літтям до лекцій історії і літератури.
8. З'їзд звертається до всіх українців в Австралії, українських церков та українських організацій із закликом допомогти, щоб ні одна дитина українського роду не залишилася поза укруїнською школою, а в час "Декади Родини" зміцнювати українську родину, як основний елемент національного самозбереження.
9. З'їзд звертає увагу батькам, що найважливіший вплив на виховання дитини мав і має в першу чергу батьківський дім, і тому закликає батьків берегти українську мову за всяку ціну.
10. З'їзд закликає всю українську молодь вивчати українську мову, як обов'язковий предмет до матури, як також користати з нагоди існування українських лекторіатів і вписуватися туди масово.
11. З'їзд доручає кожній українській школі підтримувати Двомісячник Української Книжки, влаштовувати конкурси читання українських книжок та організовувати літературні конкурси.
12. З'їзд пропонує кожній школі завести шкільний реєстр на взір ресстру школи Західної Австралії.
13. З'їзд висловлює подяку минулій управі УЦШР за її працю і труди та бажає успіхів у новій праці.

Мельбурн, 29-го січня 1984-го року.

Резолюційна Комісія.

Редакція "У.в А" прохаче українські установи надсилати матеріали перед першим числом місяця в котрому установа бажає щоб її кореспонденція була поміщена. "Резолюції", УЦШР доручила нам 4-го ц.м. себто з запізненням більш ніж на місяць.

От у нас на хуторі

Написав Остап Вишня

За три, за п'ять, а то й більше кілометрів од шляху бовваніють верби, тополі...

То — хутрі!

То статечний хазяїн газдує-господарює...

І він сам, і його парубок, і його донька на виданині, та й сама газдиня-господиня, як коли їй за десяток років бува доведеться іноді до села чи до містечка потрапити, — так усі вони разом, чи один по одному, — зразу:

— От у нас на хуторі!

— А що ж у вас на хуторі?

— Ох, і гарно ж у нас на хуторі!

— А що ж у вас на хуторі гарного?

— Садок, лісок!

— А ще що?

— Соловейки навесні тъхкають!

— А ще що?

— Собаки гавкають!

— А ще що?

— Та в неділю як пообідаємо!

— Ну, пообідаєте! А тоді що?!

— А що ж у нас на хуторі спати!

— А далі що?

— Та як повстасмо!

— А тоді що?

— Та як пополуднємо!

— А далі що?

— Та як полягаємо спати!

— А далі?

— Та як повстасмо!

— Ну?

— Та як повечеряємо!

— А тоді що?

— Та як полягаємо спати!

— Ну, а далі?

— Соловейки навесні тъхкають!

— А ще що?

— Собаки гавкають!

— А далі?

— А вранці, як повстасмо!

— Ну?

— Та як поснідаємо!

— А ще ж далі?

— Ох, і понайдаемось!

— Ну?

— І після снідання спати хочеться!

ко ж!

— А як заслабне хтось?

— А в нас баба-шептуха є!

— А як лікаря треба?

— Далеко дуже!

— Ну та й що? Як же без лікаря?

— Помираємо!

— А тоді?

— Поховаемо!

— А далі?

— Та на обіді як понайдаемось!

— Ну?

— Та як полягаємо спати!

— А ще що?

— Та як повстасмо!

— Ну?

— Та як пополуднємо...

— Та як полягаємо спати!

— От у вас на хуторі! Найви тричі щасливі були з вашим хутором!

— Е, не скажіть! От у нас на хуторі!

— Збожеволіти можна на вашому хуторі!

— Е, не скажіть! Як понайдамось...

— Ху!

II

— Так ви, значить, на хуторі?

— От у нас на хуторі!

— А книжки читаєте?

— Ми ж неграмотні!

— А газети читаєте?

— Та ми ж неписьменні!

— А в кіно буваєте?

— Га? А що воно таке — кіно?

— А в театрі ходите?

— Що? Га?

— А радіо слухаєте?

— Як кажете? Га?

— А дітки ваші до школи ходять?

— Та іноді ходять! Так дале-

"український огляд",

ПЕРЕДПЛАТУ ПРИСЛАЛИ:

М.Грищук	§ 15.00	І.Ніговський	§ 15.00
Б.Рибчин	30.00	М.Ковалъчук	15.00
В.Чиж	15.00	Б.А.Вишнівський	30.00
І.Реднянко	15.00	п-ні Досенко	15.00
П.Солочинський	10.00	І.Чучман	15.00
М.Салієнко	15.00	А.Редько	15.00
В.Третяк	15.00	М.ін.Шаравара	15.00
Д.Ярош	15.00	Е.Шведченко	30.00
Н.Гордієнко	15.00	На пресовий фонд:	
п.Тицький	15.00	М.Грищук	§ 5.00
о.Б.Стасишин	15.00	В.Чиж	10.00
І.Доля	15.00	І.Реднянко	5.00
П.Костенко	15.00	М.Салієнко	5.00
Галина Корінь	15.00	п.Тицький	5.00
о.Ю.Семенчук	15.00	І.Доля	5.00
А.Сура	15.00	С.Онішко	2.00
С.Онішко	8.00	Б.Клименко	5.00
В.Лиходій	15.00	п-ні О.Терлецька	20.00
М.Кудринська	25.00	М.Ковалъчук	5.00
Б.Клименко	15.00	А.Редько	5.00
С.Плюта	20.00		

Широ дякуємо передплатникам і жертвовавцям за підтримку нашого місячника.

Редакція У.в А.

У ЦЮМОУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Невже повний розрив?	1 ст.
М.Бараболяк, "Київсько-галицький патріярхат"-куди це веде?	2 пп
Б.І., Таємниця тунгузького метеорита	4 пп
Г.Бажул, Батьківщина і національність	7 пп
З календаря загребушої матушки	9 пп
Український історичний календар	10 пп
У країні високої культури й ліквідованої неписьменності	11 пп
Керівні органи СКВ	12 пп
КГБ "опікується" Польщею	12 пп
Протест СССР в Отаві проти СКВУ	12 пп
Поезії	13 пп
М.Понеділок, Любов за директивами партії	14 пп
А.Чапля, Святій мученики	15 пп
І.Кедрин, Шораз більше білих круків	16 пп
Г.Вишневий, Походження назви Україна	19 пп
Гр.В-й, Україна крокус	22 пп
Резолюції Учительського З'їзду	23 пп
О.Вишня, От у нас на хуторі...	24 пп

• Передрукі і переклади дозволені за поданням джерела.
• Підписані статті висловлюють погляд автора, а не конче редакції.
• Надіслані рукописи не повертаються.
• Редакція застерігає за собою право скорочувати статті та виправляти мову.
• За зміст платних оголошень редакція не відповідає.

